

Uchwała
w sprawie nadania dr Joannie Chwaszcz
stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie psychologia,
podjęta przez powołaną przez Radę Doskonałości Naukowej
komisję habilitacyjną w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego

Powołana przez Radę Doskonałości Naukowej komisja habilitacyjna do przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego względem dr Joanny Chwaszcz działała w składzie:

1. Prof. dr hab. Władysław Łosiak (UIG Kraków) - przewodniczący
2. Prof. dr hab. Magdalena Marszał - Wiśniewska (USWPS Warszawa) – recenzent
3. Prof. dr hab. Czesław Czabała (APS Warszawa) – recenzent
4. Prof. dr hab. Włodzimierz Oniszczenko (UW) – recenzent
5. Dr hab. Beata Basińska (Politechnika w Gdańsku) – recenzent
6. Prof. dr hab. Andrzej Sękowski (KUL) – członek
7. Dr hab. Paweł Brudek (KUL) – sekretarz

Komisja habilitacyjna wzięła pod uwagę:

- 1) osiągnięcie naukowe
- 2) aktywność naukową Habilitantki
- 3) osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne
- 4) przebieg kolokwium habilitacyjnego.

Podstawą ocen dokonań wymienionych w pkt. 1-3 były:

a) cykl publikacji „Człowiek w sytuacji deprywacji zasobów – dyskusja z założeniami teorii zachowania zasobów S. Hobfolla oraz implikacje praktyczne” na który składają się następujące artykuły:

1. Chwaszcz, J., Bartczuk, R.P., Niewiadomska, I. (2019). Structural analysis of resources in those at risk of social marginalization – Hobfoll's Conservation of Resources Evaluation. *Przeгляд Psychologiczny*, 1, 167–202.
2. Bartczuk, R.P., Chwaszcz, J., Hobfoll, S., Niewiadomska, I., Gałkowska-Bachanek, M. (2020). Is the Structure of the Strategic Approach to Coping Scale Cross-Culturally Stable? Evidence Based on a Scoping Literature Review. *Roczniki Psychologiczne*, 23(1), 7–21.
3. Chwaszcz, J., Bartczuk, R.P., Niewiadomska, I., Hobfoll, S., Palacz-Chrisidis, A. (2020). The Polish Adaptation of the Strategic Approach to Coping Scale. *Roczniki Psychologiczne*, 23(1), 23–43.
4. Chwaszcz J., Palacz-Chrisidis, A., Wiechetek, M., Bartczuk, R.P., Niewiadomska, I., Wośko, P., Sławska-Jaroszewska, P. (2021). The quality of life, resources, and coping during the first weeks of the COVID-19 pandemic in people seeking psychological counselling before the pandemic. *International Journal of Occupational Medicine and Environmental Health*, 34(2), 275–287. <https://doi.org/10.13075/ijomh.1896.01700>
5. Chwaszcz, J., Bartczuk, R.P., Niewiadomska, I., Sławska-Jaroszewska, P. (2022a). Quality of life and prosocial or antisocial coping with resource deprivation: A cross-sectional study of people at risk of social exclusion. *PLoS ONE*, 17(9), e0275234. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0275234>
6. Chwaszcz, J., Wiechetek, M., Bartczuk, R.P., Niewiadomska, I., Wośko, P. (2022b). Determinants of Quality of Life in the COVID-19 Pandemic Situation among Persons Using Psychological Help at Various Stages of the Pandemic. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(10), 6023. <https://doi.org/10.3390/ijerph19106023>
7. Niewiadomska, I., Jurek, K., Chwaszcz, J., Korzyńska-Piętas, M., Peciakowski, T. (2023). PTSD as a Moderator of the Relationship Between the Distribution of Personal Resources and Spiritual Change Among Participants of Hostilities in Ukraine. *Journal of Religion and Health*, 62, 479–499. <https://doi.org/10.1007/s10943-022-01547->

b) sporządzony przez Habilitantkę autoreferat i zestawiony przez nią wykaz publikacji i pozostałych form aktywności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej

c) sporządzone przez recenzentów oceny osiągnięć

UCHWAŁA

Biorąc pod uwagę osiągnięcia Habilitantki oraz przedstawione przez recenzentów opinie, a także przebieg kolokwium habilitacyjnego i przeprowadzoną dyskusję, **komisja podjęła uchwałę o nadaniu dr Joanie Chwaszcz stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych i dyscyplinie psychologia.**

Uchwała zapadła stosunkiem głosów: 6 TAK, 0 NIE, 0 WSTRZ.

Głosowanie miało charakter jawny. Habilitantka nie wniosowała o przeprowadzenie tego głosowania w trybie tajnym.

UZASADNIENIE

Osiągnięcie naukowe

Prof. dr hab. Magdalena Marszał - Wiśniewska oceniła osiągnięcie jako wartościowe naukowo i społecznie, ze względu na pięć kwestii. Po pierwsze, badania Habilitantki potwierdziły zasadnicze tezy teorii zachowania zasobów Hobfolla oraz ujawniły prawidłowości typowe dla osób funkcjonujących w sytuacji deprivacji zasobów. Po drugie zaproponowano autorski model zależności między zyskami i stratami zasobów, strategiami radzenia a odczuwaną jakością życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Po trzecie badania dostarczyły nowych i ważnych poznawczo wyników na temat funkcjonowania ludzi w sytuacji deprivacji zasobów. Po czwarte przeprowadzono adaptację do warunków polskich kwestionariusza radzenia sobie (SACS). Jakkolwiek to narzędzie doczekało się kilku tłumaczeń na język polski, to jednak jego adaptacja przeprowadzona przez habilitantkę jest pierwszą w Polsce, która poprzez wyodrębnienie czynników pierwszo- i drugorzędowych, stanowi istotny wkład w rozwój wieloosiowego modelu radzenia sobie opracowanego przez Hobfolla i jego współpracowników. Po piąte badania Habilitantki mają dużą wartość aplikacyjną.

Prof. dr hab. Czesław Czabała również ocenił pozytywnie osiągnięcie naukowe. Zwrócił uwagę, że została zbadana duża grupa osób rzadko badanych przez psychologów a Habilitantka położyła nacisk nie tyle na ograniczanie szkód, których te osoby doświadczyły, ale budowanie ich zasobów, co jest niezwykle istotne i ważne w programie readaptacji. Zwrócił również uwagę na wartość jaką jest adaptacja narzędzi badawczych.

Prof. dr hab. Włodzimierz Oniszczenko, pozytywnie oceniając monografię, zgodził się z uwagami recenzentów i podkreślił powiązanie celów badawczych z celami aplikacyjnymi, a także to, że aktywność badawcza i naukowa Habilitantki jest powiązana z wpływem na otoczenie społeczne. Zwrócił również uwagę, że osiągnięcie naukowe Habilitantki jest efektem dojrzenia badawczego, kolejnym elementem aktywności badawczej.

Dr hab. Beata Basińska w swojej recenzji negatywnie oceniła osiągnięcie naukowe Habilitantki, głównie ze względu na pewne mankamenty w sferze teoretycznej. Zdaniem Recenzentki w dziele nie podjęto pogłębionej dyskusji z tezami teorii COR a specyfika deficytów typu zasobów w grupie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, doświadczających konsekwencji konfliktu wojennego oraz korzystających z pomocy psychologicznej nie została efektywnie przedstawiona. W efekcie cykl publikacji nie stanowi znacznego wkładu w rozwój dyscypliny psychologia.

Prof. dr hab. Andrzej Sękowski pozytywnie ocenił osiągnięcie naukowe, które Jego zdaniem stanowi wkład w rozwój nauki. Podkreślił znaczenie dużej, dobrze dobranej grupy badanych oraz połączenie celów badawczych i aplikacyjnych.

Dr hab. Paweł Brudek, zgadzając się z argumentami wygłoszonymi wcześniej przez członków Komisji i pozytywnie oceniając osiągnięcie naukowe, podkreślił, że cechuje je spójność teoretyczna a Habilitantce udało się z sukcesem podjąć dyskusję z tezami teorii Hobfolla.

Prof. dr hab. Władysław Łosiak, pozytywnie oceniając osiągnięcie naukowe, zwrócił uwagę, że badania objęły duże grupy osób dość szczególnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym,

które nie są często uwzględniane w badaniach psychologicznych. Co więcej, badania Habilitantki uwzględniły również osoby w sytuacji pandemii oraz dotknięte skutkami działań wojennych w Ukrainie. Zwrócił jednocześnie uwagę, że pewną słabością większości badań Habilitantki był ich poprzeczny charakter, co utrudnia analizy mediacyjne.

Aktywność naukowa

Oprócz cyklu publikacji stanowiącego osiągnięcie habilitacyjne, Habilitantka opublikowała 12 monografii, 23 rozdziały w pracach zbiorowych, oraz 17 artykułów w czasopismach naukowych. We wszystkich tych pracach Habilitantka była współautorem a ponadto była współredaktorem 4 monografii.

Prof. dr hab. Magdalena Marszał - Wiśniewska pozytywnie oceniła pozostały dorobek naukowy Habilitantki, zwróciła uwagę na zauważalną przewagę współautorstwa monografii i rozdziałów w monografiach nad artykułami naukowymi, zwłaszcza tymi o zasięgu międzynarodowym, czyli z IF. Podkreśliła, że Habilitantka brała udział w 16 projektach badawczych oraz aktywnie uczestniczyła w ponad 30 konferencjach naukowych. Za szczególnie ważny można uznać projekt: Employment Bridge to the Future, który był realizowany w ramach programu operacyjnego: Wiedza, Edukacja, Rozwój, na lata 2014-2020, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej.

Prof. dr hab. Czesław Czabała również ocenił pozytywnie dorobek i zwrócił uwagę na kwestię powiązania z praktyką. Habilitantka opracowała aż 13 ekspertyz na rzecz instytucji publicznych i przedsiębiorstw, co stanowi bardzo interesujące połączenie nauki i środowisk pozaakademickich. Na bardzo pozytywną ocenę zasługuje również zaangażowanie w opracowanie kwestionariuszy, bo posłużyły one nie tylko do badania osób zagrożonych wykluczeniem, ale także dają one ogromne możliwości dla innych badaczy.

Prof. dr hab. Włodzimierz Oniszczenko, zgadzając się z uwagami Recenzentów, podkreślił, że Habilitantka recenzowała artykuły w uznanych czasopismach międzynarodowych, co pokazuje, że jest rozpoznawalna w świecie naukowym. Co więcej problematyka badawcza w pracach, które towarzyszyły tym głównym osiągnięciom naukowym jest bardzo zróżnicowana i nie koncentruje się na jednym wątku, tylko rzeczywiście prowadzi analizy wielowątkowe.

Dr hab. Beata Basińska w swojej recenzji również oceniła pozytywnie pozostały dorobek naukowy, stwierdzając, że Habilitantka wykazała się istotną aktywnością naukową.

Prof. dr hab. Andrzej Sękowski, dr hab. Paweł Brudek oraz prof. dr hab. Władysław Łosiak, zgodzili się z pozytywnymi ocenami dorobku przedstawionymi przez Recenzentów, podkreślając jego wymiar ilościowy oraz aplikacyjny, udział w projektach badawczych, konferencjach oraz prace o charakterze ekspertyz.

Podsumowując, członkowie komisji habilitacyjnej uznali, iż dorobek naukowy dr Joanny Chwaszcz odpowiada wymogom ustawy – Habilitantka wykazała się „istotną aktywnością naukową”.

Działalność dydaktyczna i organizacyjna

Komisja pozytywnie oceniła działalność dydaktyczną i organizacyjną Habilitantki. Uznano, że Habilitantka spełnia swoje zadania, jeśli chodzi o dydaktykę, ma długoletnie doświadczenie dydaktyczne, prowadzi liczne zajęcia dydaktyczne, zarówno wykłady, ćwiczenia, warsztaty, w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, w Instytucie Psychologii, jak również w Instytucie Socjologii. Od roku 2021 prowadzi zajęcia w Uniwersytecie SWPS w ramach zintegrowanej szkoły psychoterapii uzależnień tejże uczelni. Jest promotorem trzech prac magisterskich. Zrecenzowała 71 prac magisterskich.

W przypadku działalności organizacyjnej i popularyzatorskiej Komisja sformułowała pozytywną ocenę, Habilitantka pełni funkcję prezesa stowarzyszenia Natanaelum w Lublinie, jest członkinią Instytutowej Komisji ds. Ewaluacji Prac Magisterskich, jest zaangażowana w badania potrzeb

studentów i realizuje program profilaktyczny dla społeczności akademickiej KUL. Realizuje również program edukacyjny i szkolenia dla Polonii, a od 2009 roku pełni funkcję biegłej sądowej w sprawach karnych.

Kolokwium habilitacyjne

Komisja zgodnie oceniła pozytywnie przebieg kolokwium habilitacyjnego i odpowiedzi Habilitantki na zadane pytania. Zwrócono uwagę, że kolokwium ujawniło rozległą i ugruntowaną wiedzę Habilitantki, która w wyczerpujący sposób przedstawiła uzasadnienie swoich decyzji badawczych oraz w zadowalający sposób odpowiadała na wszystkie pytania. Jedyną krytyczną uwagę dotyczyła zauważonej przez prof. dr hab. Magdalenę Marszał - Wiśniewską pewnej słabości, jeśli chodzi o spojrzenie na swoje badania z szerszej perspektywy, chociaż podkreślono, że Habilitantka była w stanie bardzo wyraźnie przedstawić racje, jakie stały za podjęciem poszczególnych problemów badawczych oraz stosowanych narzędzi.

Przewodniczący Komisji

prof. dr hab. Władysław Łosiak

Lublin, 15 listopad 2023